

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus VII. De Sacramento Ordinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

nervos intendat, ad perdendos nos penitus, & à fiducia etiam, si possit, divinæ misericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitum vitæ per-

spicit. Ideo in fine ita concludit Concilium. *cap. 3.* Nec tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritûs Sancti injuria esse potest.

TITULUS VII.

DE

Sacramento Ordinis.

QUINQUE Sacramenta, de quibus in præcedentibus, sunt necessitatis: duo sequentia videlicet Ordo & matrimonium respectu privatorum voluntatis sunt, De excellentia Sacramenti Ordinis ita Gratianus: Cætera Sacramenta unicuique propter se dantur, & unicuique talia fiunt, quali corde & conscientia accipiuntur; istud verò non propter se so-

lùm, sed propter alios datur: & ideo necessè est, ut vero corde mundaque conscientia, quantum ad se sumatur, quantum ad alios autem non solum sine omni macula, sed etiam sine omni infamia propter scandalum fratrum, ad quorum utilitatem non solum ut præsent, sed etiam ut profint, Sacerdotium datur.

§. Primus.

Essentialia Sacramenti Ordinis.

QUÆRES primò. An Ordo Sacramentum?

R. Affirmativè. Cum Scripturæ testimonio, Apostolicâ traditione, & Patrum unanimi consensu perspicuum sit, per sacram Ordinationem, quæ verbis & signis exterioribus perficitur, gratiam conferri, dubitare nemo debet, Ordinem esse verè & propriè unum ex se-

prem S. Ecclesiæ Sacramentis. *Trident. sess 23. cap. 3.*

QUÆRES secundò. Quomodo definitur Ordo?

R. Magister sententiarum *lib. 4. dist. 24.* ita definit: Ordo est signaculum quoddam Ecclesiæ, quo spiritualis potestas traditur Ordinato. Quam definitionem approbat Doctor Angelicus in

Aaa 3 suppl.

suppl. q. 34. a. 2. in O. Definitio, inquit, quam Magister ponit de Ordine, convenit Ordini, in quantum est Ecclesiæ Sacramentum, & ideo duo ponit, videlicet signum exterius, & effectum interio- rem, potestatem videlicet spiritualem, qui est proprius effectus hujus Sacramenti.

Quæres *tertiò*. Qualis spiritualis potestas in susceptione Ordinum vel Ordinatione confertur?

R. Duplex, Ordinis & Jurisdictionis. Potestas Ordinis ad verum Christi Domini corpus in sanctissima Eucharistia confertur: potestas jurisdictionis verò tota in Christi corpore mystico versatur. Ad eam enim spectat Christianum populum gubernare, moderari, & ad æternam cœlestemque beatitudinem dirigere. *Catechism. Rom. p. 2. cap. 7. q. 7.*

Quæres *quartò*. Quot sunt Ordines?

R. Cum *Catechism. Rom.* contra communem Canonistarum sententiam docendum erit omnes holce Ordines septenario numero contineri, semperque ita à Catholica Ecclesia traditum esse; quorum nomina hæc sunt: Ostiarius, Lector, Exorcista, Acolythus, Subdiaconus, Diaconus, Sacerdos. Ex his alii majores, qui etiam sacri, alii minores dicuntur. Majores vel sacri sunt Ordo Sacerdotalis, Diaconatus & Subdiaconatus: ad minores Acolythi, Exorcistæ, Lectores, Ostiarii referuntur.

Quæres *quintò*. An prima Tonsura sit Ordo?

R. negativè. Sed Clericalis Tonsura quædam præparatio est ad Ordines su-

sciendos. Ut enim homines ad baptismum exorcismis, ad matrimonium sponsalibus præparari solent; ita cum tonso capillo Deo dedicantur, tanquam aditus ad Sacramentum Ordinis reperitur. *Catechism. cit. q. 13.*

Quæres *sexto*. An Episcopatus Ordo sit?

R. Tametsi unus est Ordo Sacerdotalis, varios tamen dignitatis & potestatis gradus habet. Primus est eorum, qui sacerdotes simpliciter vocantur; 2dus est Episcoporum, qui singulis Episcopatibus præpositi sunt, ut non solum cæteros Ecclesiæ ministros, sed & fidelem populum regant, & eorum salutis summa cum vigilantia & cura prospiciant. *Catech. Rom. cit. q. 24.*

Quæres *septimò*. Quis legitimus Sacramenti Ordinis minister?

R. Constat ad Episcopum eam administrationem pertinere. Quamvis autem nonnullis Abbatibus permillum sit, ut minores & non sacros Ordines interdum administrent, tamen hoc proprium Episcopi munus esse nemo dubitat. *Catech. cit. q. 5.* Abbatibus autem ac aliis quibuscunque exemptis non licet intra fines cujuscunque Diœcesis existentibus, etiamsi nullius Diœcesis vel exempti dicantur, cuiquam, qui Regularis subditus sibi non sit, tonsuram vel minores Ordines conferre. *Tridentin. sess. 23. cap. 10. de reform.*

Quæres *octavo*. Quodnam subiectum Ordinis?

R. Malculus baptizatus. Pueris quidem & furiosis vel amentibus, quòd usu rationis carcant, hoc Sacramentum dan-

dandum non est, quamvis si iis quoque administraretur, Sacramenti characterem in eorum anima imprimi certò credendum sit. *Catech. cit. q. 27.*

Quæres nonò, Quæ officia singulorum Ordinum:

Re. primò. Ostiarii munus est templi claves & januam custodire, aditu templi arcere eos, quibus ingredi interdictum, sancto Missæ Sacrificio assistere, & curare, ne quis propius quàm par est, ad sacram aram accedat, & Sacerdotem rem divinam facientem interpellat. *Catech. q. 15.* 2dò. Ad Lectoris munus pertinet in Ecclesia novi & veteris Testamenti libros clarâ voce & distinctè recitare, præsertim eos, qui inter nocturnam psalmodiam legi solent, & prima Christianæ Religionis rudimenta fidelibus tradere, *Catech. q. 16.* 3tò. Exorcistis potestas data est nomen Domini invocandi super eos, qui ab immundis spiritibus obsidentur, *Catech. q. 17.* 4tò. Acolythorum munus est ministris majoribus Sub- & Diacono in Altari ministrare, luminaria deferre, & asservare, & cum Missæ Sacrificium celebratur, præcipuè dum Evangelium legitur. *Catech. q. 18.* 5tò. Subdiaconi munus est Diacono in Altari servire, sacra linteamina, vasa, panem & vinum ad Sacrificii usum necessaria parare, Epistolam legere, & tanquam testis ad Sacrificium assistere. *Catech. q. 18.* 6tò. Diaconi officium est Episcopo & Sacerdori sacra facienti vel alia Sacramenta administranti assistere, in Missæ Sacrificio Evangelium legere, bona ecclesiastica inter pauperes distribuere, tanquam

oculus Episcopi investigare, quinam in urbe piè & religiosè, quive secus vitam traducant, eosque privatim adhortari, publicè cortigere & redarguere, & ad Episcopum deferre, in absentia Episcopi & Sacerdotis Evangelium annuntiare & explanare. *Catechism. q. 20.* 7tò. Sacerdotis est DEO Sacrificium offerre, & Ecclesiastica Sacramenta fidelibus administrare. *Catech. q. 21.* Exoptat autem Synodus Tridentina *sess. 23. cap. 17. de reform.* ut sanctorum Ordinum à Diaconatu ad Ostiariatum functiones, ab Apostolorum temporibus ab Ecclesia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquamdiu intermissæ in usum juxta S. Canones revocentur, ne ab hæreticis tanquam otiosæ traducantur.

Quæres decimò. Quæ materia & forma hujus Sacramenti?

Re. cum Bellarm. *cap. 9. de Sacramento Ordinis.* Credibile est Dominum instituisse materias Ordinum, non quidem in particulari, sed generaliter, monendo Apostolos, ut Ordines conferrent per ceremoniam instrumentorum, quibus significaretur coram potestas speciatim. De materia & forma cujuslibet Ordinis videri possunt Canones in *dist. 23.*

Quæres undecimò. An ad validitatem hujus Sacramenti requiratur, ut Ordinandus verè & realiter tangat instrumenta, quæ sunt materia remota Ordinis, quem suscipit?

Re. Cum Doct. Angel. in *suppl. q. 34. a. 5. ad 3.* Ipsa verba formæ videntur ostendere, quòd tactus materiæ sit de essentia Sacramenti, quia dicitur: *Accipe hoc vel illud &c.*

Quæ-

Quæres *duodecimò*. Quis effectus Sacramenti Ordinis?

Re. cum *Catech. Rom. q. 28.* Quamvis Ordinis Sacramentum maxime ad utilitatem & pulchritudinem Ecclesiæ spectet, tamen in ejus quoque anima, qui sacris initiatur, sanctificationis gratiam efficit, quâ idoneus habilisque ad rectè munere suo fungendum Sacramentaque administranda reddatur. Aliam quoque gratiam hoc Sacramentum tribuit, videlicet potestatem, quæ ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum refertur; in Sacerdote quidem plena & perfecta, ut

qui Domini nostri corpus & sanguinem unus conficere potest; in aliis verò inferiorum Ordinum ministris minorem majoremve, quo quis ministerio suo magis minusve ad Altaris Sacramenta accedit. Atque hæc potestas etiam character spiritualis dicitur: ad quem Apostolus videtur spectasse, cum ad *Timoth.* ait: *Noli negligere gratiam, qua in te est, qua data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyterii.* Et alibi: *Admoneo te, ut resuscites gratiam DEI, qua est in te per impositionem manuum mearum.*

§. Secundus.

D E

Ordinandis.

OMnia ferè accidentalia Ordinationis explicavimus in *Lib. 1. de Clericis in sacris & non sacris constitutis*, quæ in compendio hîc reperimus.

Quæres *primò*. Quæ requiruntur, ut quis licitè ordinetur?

Re. primò. Primam tonsuram & quatuor minores Ordines suscipere desiderans, sacro Chrysmate confirmatus esse debet: *Trident. sess. 23. de reform. cap. 4. ex legitimo Matrimonio procreatus, cap. ut filii. 1. de filiis Presbyc. cap. is qui. 1. eod. in 6.* aut natalibus restitutus: origine, vel domicilio, vel beneficio Diocesanus. *cap. nullus. 4. de temp. ordinat. in 6.* aut à suo Episcopo dimissus.

add. Ad primam tonsuram septennium

completam requiritur. Eos, qui minores Ordines susceperunt, expedit non pauciores habere quàm annos duodecim. Nullus ad Subdiaconatus Ordinem ante vigesimum secundum, ad Diaconatus ante vigesimum tertium, ad Presbyteratus ante vigesimum quintum (intellige, inchoatum) ætatis suæ annum promoveatur. *Trid. sess. 23. cap. 12. de reform.*

3^{id.} Præterea requiritur, ut Ordinandi sint liberi. *cap. instruendi. 1. & cap. consuluit. 5. de servis non ordin.* mente & corpore integri, nullam notabilem deformitatem patientes. *can. maritum. 2. dist. 33. & dist. 55. per totum.* Ac toto titulo: *De corpore vitiatas non ordinandis.*

Ma-

Matrimonii vinculo non obstricti. *cap. conjugatus. §. de convers. conjugat.* non excommunicati. *cap. cum illorum. 32. de sentent. excomm. competent. docti. can. illiteratos. 1. dist. 36. cap. fin. de qualit. & arat. Ordinand. Vitæ probatæ. Trident. sess. 23. de reform. cap. 5. Titulum sufficientis beneficii habentes &c.*

Quæres secundò. Quo tempore Ordines conferendi?

R. Prima Torsura quocunque die & horâ conferri potest. *Pontifical. Rom. de Ordin. 2dò. Quatuor Minores non tantum in Ordinationibus generalibus, sed quocunque die Dominico & festo dari possunt. Pontifical. Rom. 3tò. Ordines majores tantum conferri possunt temporibus à Jure constitutis: quæ sunt Sabbatha quatuor temporum, Quadragesimæ, Pentecostes, Septembris post festum S. Crucis, Decembris post festum S. Luciae, item Sabbathum ante Dominicam Passionis, & ante diem Resurrectionis Dominicæ. Ordinatus extra hæc tempora sine privilegio & facultate speciali Summi Pontificis peccat mortaliter & suspensionem incurrit, ac in Ordine taliter suscepto ministrando, antequam absolvatur à suspensione, fit irregularis, in qua irregularitate solus Summus Pontifex dispensat. *cap. cum quidam. 8. de temp. ordinat. 4tò. Ante Concilium Trident. diversi Religiosorum Ordines diversa habebant privilegia extra tempora Ordines suscipiendi, quæ per dictum Concil. revocata sunt. Patres Societatis JESU adhuc hodie gaudent privilegio Gregorii XIII. in quo alii**

R. D. Schnorrenberg *Instit. J. Can.*

Religiosi, Pontifice ita disponente, non communicant.

Quæres tertio. An unâ die plures Ordines conferri & suscipi possint?

R. primò. Nequidem Ordines minores absolute & regulariter eodem die suscipi possunt, nisi aliud Episcopo visum fuerit. *Trid. sess. 23. cap. 11.*

2dò. Quatuor minores cum Subdiaconatu eadem die vel eadem ordinatione conferri non debent, & eorum executio, si ita conferantur, suspenditur. *cap. literas 13. de temp. Ordinat. cap. innouit. 3. de eo qui furtivè Ord. suscepit. Tridentin. sess. 23. cap. 13. de reform. nisi vigeat consuetudo, & ubi hæc fuerit, ut Subdiaconatus cum quatuor minoribus conferri possit, suscipientes non sunt suspensi, declaravit S. Congregatio ad cap. 13. Trident. sess. 23.*

3tò. Multò minus potest Episcopus unâ eademque die plures majores eidem conferre. *cit. cap. literas. cap. dilectus. de temp. Ordinat.*

Quæres quarto. Quæ interstitia inter quemlibet Ordinem intercedere debent?

R. Non solum temporum interstitia in majoribus, verum etiam juxta rigorem Canonum in minoribus Ordinibus suscipiendis servanda sunt. Videatur *Trident. sess. 23. cap. 11. 13. & 14.*

Quæres quinto. Quis in interstitiis dispensare potest?

R. primò. Solus Episcopus. Et quidem ad dispensandum in interstitiis minorum Ordinum à Trid. solum Episcopi arbitrio permittitur; in interstitiis inter mino-

B b b

res

res & majores Ordines utilitatem vel necessitatem Ecclesiæ exigit disjunctivè ; in interstitiis inter Diaconatum & Presbyteratum postulat utilitatem & necessitatem Ecclesiæ copulativè.

2do Ex declaratione S. Congregationis Superiores Regularium super interstitiis Ordinandorum Regularium dispensare non possunt ; sed id pertinet ad Episcopum ordinantem , qui tamen quoad causam dispensationis ex attestatione Superiorum Regularium judicium facere debet

3to. Episcopus ordinans cum iis, qui à propriis Episcopis dimissoriales habent , super interstitiis dispensare nequit , nisi hoc expressè in dimissoriis contineatur

Quæres sextò. Qualis in Ordinando requiritur libertas ?

R. Nullus invitus ordinari debet , & invitum ordinans per annum ab officio suspenditur. *can. Episcopus. 1. dist. 74.* & taliter invitus ordinatus reclamare , & continentis voto liberari potest ; nisi postmodum metu liberatus ordinationem ratificaverit. *cap. perlatum. 1. de his , quæ vi metusque causâ. cap. veniens. de Sponsal.* Ex causa tamen ad suscipiendos Ordines invitus quis cogi potest ; ita si quis beneficium certum Ordinem requirens obineat , subtractione fructuum & privatione beneficii ad suscipiendum Ordinem beneficium annexum cogi potest. *cap. licet canon. 14. de elect. in 6. Clement. ut ii. 2. de arat. & qualis.*

Quæres septimò. Quâ intentione ad Ordines accedendum ?

R. Id Trident. *sess. 23. cap. 4.* exprimit , ubi vetat primâ consuetâ initiari eos , de quibus non est probabilis conjectura , illos non læcularis judicii fugiendi causâ , sed ut DEO fidelem cultum præstent , hoc vitæ genus elegerint. Sinistras & huic contrarias intentiones deplorat *Catechism. Rom. p. 2. q. 7. cap. 4.* Alii eo consilio ad hanc vivendi rationem se convertunt , ut , quæ ad victum vestitumque necessaria sunt , parent , ita ut præter quæstum nihil aliud in Sacerdotio , quemadmodum vulgò cæteri omnes in quovis sordidi artificii genere spectare videantur. Quamvis enim ex Apostoli sententia Natura & Lex Divina jubeat , ut , qui Altari inservit , ex Altari vivat ; tamen quæstus & lucri causâ ad Altare accedere maximum sacrilegium est. Alios honorum cupiditas & ambitio ad Sacerdotalem Ordinem ducit. Alii verò ut divitiis affluant , initiari volunt. Cujus quidem rei argumentum est , quod nisi opulentum aliquod Ecclesiasticum Beneficium eis conferatur , nullam sacri Ordinis cogitationem habent. Hi verò sunt , quos Salvator mercenarios appellat , & quos Ezechiel dicebat semetipsos & non oves pascere ; quorum turpitudine & improbitas efficit , ut ipsi nihil amplius ex Sacerdotio consequantur , quàm Judas ex Apostolatûs munere , quod illi sempiternum exitium attulit.

Quæres octavò. Quales Ordinati esse debent ?

R. Id exprimitur Canonibus. *can. Clericus, caus. 12. q. 1.* Clericus, qui Christi servit

servit Ecclesiæ, interpretetur primò vocabulum suum, & nominis definitione prolata nitatur esse quod dicitur: KLEROS Græcè, fors Latinè appellatur: propterea vocantur Clerici, vel quia de sorte sunt Domini, vel quia Dominus fors illorum, id est, pars Clericorum est. Quia autem vel ipse pars Domini est, vel Dominum partem habet, talem se exhibere debet, ut & ipse possideat Dominum, & possideatur à Domino. *Can. cui portio. 6. ibid.* Cui portio DEUS est, nihil debet curare, nisi DEUM: ne alterius impediatur necessitatis munere: quod enim ad alia officia conferatur, hoc religionis cultui, atque huic nostro officio decerpitur.

Quæres nonò. Qui promovendi ad Sacerdotium?

R. Cum Trident. Sess. 23. cap. 14. Qui ad Presbyteratus Ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium: & hi sint, qui non modo in Diaconatu ad minus annum integrum, nisi ob Ecclesiæ utilitatem ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministraverint, sed etiam ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad administranda Sacramenta diligenti examine præcedente, idonei comprobentur, atque ita pietate & castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum & vitæ monita possint ab eis expectari.

Quæres decimò. Quanta dignitas Sacerdotalis?

R. Sacerdos nomen habet compositum

ex Græco & Latino, quasi sacrum dans: sicut enim Rex à regendo, ita Sacerdos à Sacrificando vocatus est: consecrat enim & sacrificat. *Can. Cleros. 1. dist. 21. §. Sacerdos.* Sacerdotes B. Petrus sal terræ & mundi lumen docens præcipit, in splendore bonum operum glorificare DEUM. *Can. Sacerdotes. 7. dist. 93.* Mauritium Imperatorem Greg. Mag. in *Can. Sacerdotibus. 41. caus. 11. q. 1.* Ita adhortatur: Sacerdotibus non ex terrena potestate citius indignetur, sed excellenti consideratione propter eum, cujus servi sunt, ita eis dominetur, ut etiam debitam reverentiam impendat. Nam in divinis eloquiis Sacerdotes aliquando Dii, aliquando Angeli vocantur. Nam & per Moysen de eo, qui ad Juramentum deducendus est, dicitur: Applica illum ad DEOS, id est ad Sacerdotes. Et rursus scriptum est: Diis non detrahes, scilicet Sacerdotibus.

Quæres undecimò. An omnes Ordines characterem imprimant?

R. Cum S. Thom. in *Suppl. q. 38. art. 2.* Cum per quemlibet Ordinem aliquis constituatur supra plebem in aliquo gradu potestatis ordinatæ ad Sacramentorum dispensationem, oportet, quod in omnibus Ordinibus character imprimatur. Et ad 1. Quilibet Ordo vel habet actum circa ipsum Sacramentum, vel ordinatum ad Sacramentorum dispensationem: sicut ostiarii habent actum admittendi homines ad divinorum Sacramentorum inspectionem, & sic de aliis: & ideo in omnibus requiritur spiritualis potestas.

Quæres duodecimè. An in Statu peccati mortalis suscipere quemlibet Ordinem & ministrare in quolibet Ordine sit peccatum mortale?

R. Iterum cum Doct. nostro Angelico. in Suppl. q. 36. art. 5. in O. Lex præcipit, ut homo justè ea, quæ justa sunt, exequatur, & ideo, quicumque hoc, quod sibi competit ex Ordine, facit indignè, quod justum est, injustè exequitur, & contra præceptum legis facit, ac per hoc mortaliter peccat:

quicumque autem cum peccato mortali aliquod sacrum officium pertractat, non est dubium, quin indignè illud faciat, unde patet, quod mortaliter peccet. Sanctitas vitæ requiritur in suscipiente Ordinem, ut sit idoneus ad exequendum: sed peccat mortaliter, qui cum peccato mortali ad Ordines accedit: Ergo multò fortius in quavis Ordinis executione mortaliter peccabit.

TITU-